

☛ (ต่อจากตอนที่ 1)

12. การมีส่วนร่วม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงชี้แจงไว้ว่า ผู้ใหญ่มักจะทนฟังเด็กไม่ได้ แต่ท่านบอกให้ทนฟัง เด็กอาจจะมึนอะไรดี ๆ

“ต้องหัดทำให้กว้างขวางหนักแน่น รู้จักรับฟังความเห็น แม้กระทั่งการวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่นอย่างชาญฉลาด เพราะการรับฟังอย่างฉลาดนั้น แท้จริงคือการระดมสติปัญญา และประสบการณ์อันหลากหลายมาอำนวยความสะดวกปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จที่สมบูรณ์นั่นเอง”

13. เข้าใจความต้องการของประชาชน

1) ถ้าประชาชนไม่ต้องการ อย่าไปขัดเยียดอะไรให้

2) ให้เข้าใจถึงสถานการณ์ของผู้ที่เราจะช่วยเหลือ นั่นสำคัญที่สุด ช่วยให้เขาได้รับในสิ่งที่เขาควรจะได้รับตามความจำเป็นและเหมาะสม

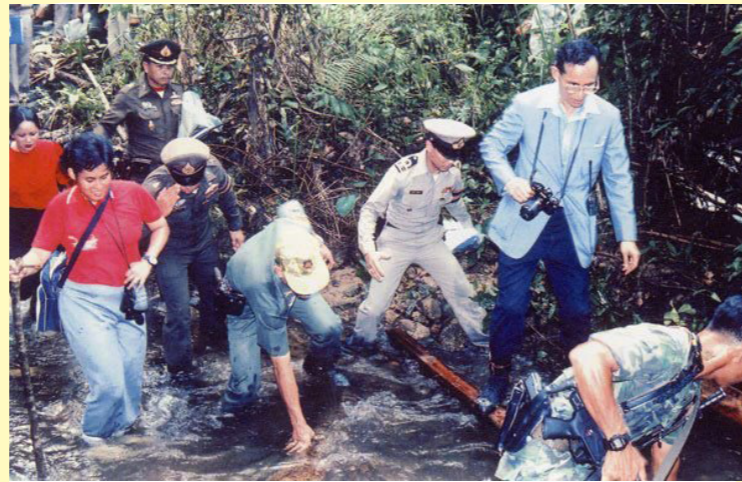
3) ต้องยึดหลักสำคัญว่า **“เราจะช่วยเหลือเขาเพื่อให้เขาสามารถช่วยเหลือตนเองต่อไป”**

14. การพึ่งตนเอง แบ่งใจความออกเป็น 2 ประเด็น คือ 1) แก้ไขปัญหาเฉพาะในเบื้องต้นเสียก่อน และ 2) ต่อไปต้องให้เขาแข็งแรง พึ่งตนเองได้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวขยายความไว้ ดังนี้

พึ่งตนเองด้านจิตใจ : จิตใจเข้มแข็ง มีจิตสำนึกที่ดี สร้างสรรค์ให้ตนเองและส่วนรวม

พึ่งตนเองด้านสังคม : ต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายชุมชนที่เข้มแข็ง เป็นอิสระ

การเรียนรู้จากการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (2)

พึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจ : ต้องมุ่งลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ยึดหลัก พออยู่ พอกิน พอใช้ และสามารถอยู่ได้ด้วยตนเองในระดับพื้นฐาน

15. ปลุกป่าในใจคน แบ่งประเภทของป่าออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) ป่าธรรมชาติ : ปลุกจิตสำนึกให้เห็นคุณค่า **“...เจ้าหน้าที่ป่าไม้ควรจะปลุกต้นไม้ลงในใจคนเสียก่อน แล้วคนเหล่านั้นก็จะพากันปลุกต้นไม้ลงบนแผ่นดิน และ (ช่วย) รักษาต้นไม้ด้วยตนเอง...”**

2) ป่าอื่นๆ เช่น ปลุก 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง ป่าชุมชน และป่าเศรษฐกิจ

16. สังคมที่เอื้อเพื่อเกื้อกูลกัน เรื่องความมีน้ำใจต่อกัน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะรับสั่งบ่อยมาก **“...สังคมใดก็ตาม ถ้ามีความเอื้อเพื่อเกื้อกูลกันด้วยความมุ่งมั่น มุ่งเจริญต่อกัน สังคมนั้นย่อมเต็มไปด้วยไมตรีจิตมิตรภาพ มีความร่มเย็นเป็นสุข น่าอยู่..”** **“มีน้ำใจแก่กัน”**

17. ทำงานอย่างผู้รู้จริง

1) ให้ศึกษางานที่จะทำให้ดี อย่าผลิผลาม

2) ความรู้จะหยุดนิ่งไม่ได้ ต้องขวนขวาย ต้องเก็บบันทึกไว้ แล้วนำกลับมาใช้ประโยชน์

3) ความรู้ต้องพัฒนาอยู่เรื่อยๆ ต้องรู้หมด และต้องรู้อย่างแท้จริง

18. ไม่ติดตำรา การพัฒนาตามแนวพระราชดำริ มีลักษณะของการพัฒนาที่อนุโลมและกลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสภาพของสังคม จิตวิทยาแห่งชุมชน

“ไม่ติดตำรา” = ไม่ผูกมัดกับวิชาการและเทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสมกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่แท้จริงของคนไทย

พวกที่เรียนจากต่างประเทศ เขาไปเรียนศาสตร์สากลมา จบปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก จากต่างประเทศมา เวลามาประยุกต์ใช้ที่ประเทศไทย ท่านรับสั่งว่าต้องไม่ยึดติด เพราะมันอาจไม่เหมาะสมกับภูมิสังคมของประเทศเราก็ได้

ในประเทศเราโชคดี เรามี 3 ศาสตร์ ได้แก่

1) ศาสตร์ของชาวบ้าน คือ สิ่งที่พ่อแม่ปู่ย่าตายาย ได้ใช้วิธีลองผิดลองถูกจนเกิดเป็นความรู้พื้นฐานในการทำนาทำไร่ ใช้ชีวิต 2) ศาสตร์ของสากล อาจารย์ต่างๆ ไปเรียนจากต่างประเทศมา และ 3) ศาสตร์ของพระราชินี โครงการในพระราชดำริ 4-5,000 โครงการ ที่อยู่บนพื้นฐานวิชาการ และมีตัวอย่าง เราสามารถนำ 3 ศาสตร์มาผสมผสานและต่อยอดได้

19. **“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”** เราได้ย่นกันบ่อยมาก
1) เราเข้าใจเขาแล้ว จะต้องทำอะไรให้เขาเข้าใจเราด้วย
2) เราเข้าถึงเขาแล้ว จะทำอะไรให้เขาเข้าถึงเราด้วย
3) เมื่อต่างเข้าใจและเข้าถึงกันและกันแล้ว ก็สามารถนำไปสู่การพัฒนาในขั้นตอนต่อไปได้

20. ประหยัด เรียบง่าย ประโยชน์สูงสุด คือ สิ่งสำคัญที่สุดในการบริหารงาน ได้แก่ 1) ปัจจัยเข้า : ประหยัด 2) กระบวนการ : เรียบง่าย และ 3) ผลลัพธ์ : ประโยชน์สูงสุด

ประยุกต์ใช้สิ่งที่มีในชุมชน ราษฎรทำเองได้ ไม่ต้องลงทุนสูง ใช้เทคโนโลยีที่ไม่ยุ่งยากนัก และจะต้องได้ผลด้วย

สื่อมวลชนจากฝรั่งเศสสัมภาษณ์ พระเจ้าอยู่หัว ทำไมทำงานเยอะ ทำได้อย่างไร

ท่านก็ตอบว่า... ทำให้ง่าย (simplified) ทรงคิดค้น ดัดแปลง ปรับปรุง และแก้ไขงานการพัฒนาประเทศตามแนวพระราชดำริโดยง่าย ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน ทรงโปรดที่จะทำสิ่งที่ยากให้กลายเป็นง่าย และทรงโปรดที่จะทำสิ่งที่สลับซับซ้อนให้เข้าใจง่าย

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์เกษม วัฒนชัย องคมนตรี กล่าวในตอนจบว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรับสั่งหลักการการทำงานอย่างมีความสุขกับ ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล ว่า

“ทำงานกับฉัน ฉันไม่มีอะไรจะให้ นอกจากการมีความสุขร่วมกัน ในการทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น...”

